

HRVATSKI SABOR

2341

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU O PROGLAŠENJU ZAKONA O BRDSKO-PLANINSKIM PODRUČJIMA

Prolašavam Zakon o brdsko-planinskim područjima, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 14. prosinca 2018.

Klasa: 011-01/18-01/222

Urbroj: 71-06-01/1-18-2

Zagreb, 19. prosinca 2018.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON O BRDSKO-PLANINSKIM PODRUČJIMA

DIO PRVI OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom kao dijelom opće politike regionalnog razvoja Republike Hrvatske utvrđuje se posebni cilj upravljanja razvojem brdsko-planinskih područja koja su, prema odredbama zakona kojim se uređuje regionalni razvoj, određena kao područja s razvojnim posebnostima.

Članak 2.

Cilj upravljanja razvojem brdsko-planinskih područja je pridonijeti njihovu gospodarskom i svekolikom razvoju u skladu s njihovim posebnostima i načelima zakona kojim se uređuje regionalni razvoj Republike Hrvatske.

Članak 3.

Republika Hrvatska, jedinice područne (regionalne) samouprave i jedinice lokalne samouprave te njihova tijela imaju dužnost osiguravati pretpostavke za jačanje konkurentnosti i ostvarenje vlastitih razvojnih potencijala brdsko-planinskih područja te poduzimati sve potrebne radnje radi ostvarenja cilja navedenog u članku 2. ovoga Zakona, a osobito one koje se odnose na:

- jačanje lokalnih razvojnih potencijala brdsko-planinskih područja i povezanost lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s mjerama i programima te ciljevima kohezijske politike Europske unije
- poticanje suradnje između jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave zasnovane na partnerstvu radi jačanja administrativnih i financijskih kapaciteta kao pretpostavki za učinkovito korištenje sredstava europskih strukturnih i investicijskih fondova

- kreiranje novih politika mjera te pretpostavki za daljnji rast i razvoj jedinica lokalne samouprave na brdsko-planinskim područjima
- zadržavanje, povratak raseljenog i poticanje naseljavanja stanovnika na brdsko-planinskim područjima, osobito onih zanimanja koji obavljanjem svoje djelatnosti mogu pridonijeti njihovu gospodarskom i društvenom razvoju te odgoju i obrazovanju djece predškolske i učenika školske dobi
- stručnu i financijsku pomoć za pripremu razvojnih projekata na brdsko-planinskim područjima za čiju se provedbu planiraju koristiti sredstva europskih strukturnih i investicijskih fondova
- poticanje programa integriranih teritorijalnih ulaganja na brdsko-planinskim područjima
- poticanje unaprjeđenja razvojnih programa na područjima gdje povijesno žive i pripadnici nacionalnih manjina, a koja su demografski, ekonomski ili socijalno oslabljena i značajno ispod prosjeka nacionalne razvijenosti.

Članak 4.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 5.

Brdsko-planinska područja, u smislu ovoga Zakona, jesu područja od interesa i pod posebnom zaštitom Republike Hrvatske radi poticanja demografske obnove, naseljavanja i stvaranja pretpostavki da se prirodni i drugi gospodarski resursi što kvalitetnije koriste za gospodarski razvoj ovih područja i Republike Hrvatske u cjelini, uz očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti.

Članak 6.

Upravljanje razvojem brdsko-planinskih područja provodi se uz zabranu svakog oblika diskriminacije i uvažavanje autonomije lokalne i područne (regionalne) samouprave te u skladu s načelima zakona kojim se uređuje regionalni razvoj Republike Hrvatske.

Članak 7.

(1) Pod brdsko-planinskim područjima razumijevaju se područja čija nadmorska visina, nagib, vertikalna raščlanjenost terena te njima uvjetovane pedološke, klimatske i druge prirodne osobitosti predstavljaju otežane uvjete za život i rad stanovnika.

(2) Status pripadnosti brdsko-planinskim područjima utvrđuje se na razini jedinica lokalne samouprave.

(3) Za utvrđivanje obuhvata brdsko-planinskog područja primjenjuje se multikriterijalna metoda odabira u kojoj se boduju:

- geomorfološki
- klimatski
- demografski
- infrastrukturni kriteriji.

(4) Ukupni broj ostvarenih bodova u jedinicama lokalne samouprave je kompozitni pokazatelj kriterija iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Maksimalni broj bodova za sve kriterije je 6, a minimalni broj bodova za uvrštenje u brdsko-planinsko područje je 2,5 bodova.

(6) Jedinice lokalne samouprave koje na temelju odredbi ovog Zakona stječu status brdsko-planinskog područja razvrstavaju se u tri skupine prema indeksu razvijenosti određenom zakonom kojim se uređuje regionalni razvoj:

- prvu skupinu čine jedinice lokalne samouprave iz stavka 1. ovoga članka sa statusom potpomognutog područja
- drugu skupinu čine jedinice lokalne samouprave iz stavka 1. ovoga članka koje se prema vrijednosti indeksa razvijenosti nalaze u trećoj i četvrtoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave

– treću skupinu čine jedinice lokalne samouprave iz stavka 1. ovoga članka koje se prema vrijednosti indeksa razvijenosti nalaze u prvoj i drugoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

(7) Status brdsko-planinskog područja, u smislu ovoga Zakona, ne mogu ostvariti jedinice lokalne samouprave:

– koje su obuhvaćene posebnim propisom kojim se uređuje razvoj otoka

– koje se svojim teritorijem protežu uz morsku obalu i imaju gustoću naseljenosti veću od 20 stanovnika po kilometru kvadratnom.

(8) Jedinice lokalne samouprave koje imaju status potpomognutih područja pri ostvarivanju prava temeljem zakonskih i podzakonskih propisa ostvaruju ono pravo koje je za njih povoljnije.

(9) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministarstva nadležnog za regionalni razvoj (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) donosi odluku o obuhvatu i razvrstavanju jedinica lokalne samouprave koje stječu status brdsko-planinskog područja.

DIO DRUGI INSTITUCIONALNI OKVIR I UPRAVLJANJE

GLAVA I. SREDIŠNJA RAZINA

Članak 8.

Ministarstvo je nositelj upravljanja razvojem brdsko-planinskih područja.

Članak 9.

U pripremi i provedbi mjera, programa i projekata za razvoj brdsko-planinskih područja sudjeluju i druga središnja tijela državne uprave te druga javnopravna tijela koja svojim djelovanjem mogu znatnije pridonijeti njihovu razvoju.

GLAVA II. RAZINA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Članak 10.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nositelji su planiranja i upravljanja razvojem svoga područja.

Članak 11.

Pri planiranju i provedbi planova razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave surađuju s jedinicama lokalne samouprave na svom području te drugim jedinicama područne (regionalne) samouprave.

DIO TREĆI MJERE ZA RAZVOJ BRDSKO-PLANINSKIH PODRUČJA

Članak 12.

Mjere i projekti za razvoj brdsko-planinskih područja utvrđuju se Programom razvoja brdsko-planinskih područja (u daljnjem tekstu: Program), odredbama ovoga Zakona te drugih propisa čije su odredbe usmjerene na poticanje razvoja brdsko-planinskih područja.

Članak 13.

Središnja tijela državne uprave dužna su prilikom planiranja mjera i programa za razvoj upravnog područja iz svoje nadležnosti, ovisno o prirodi mjere i raspoloživim financijskim sredstvima, posebno voditi računa o učinku pojedine mjere na razvoj brdsko-planinskih područja, uzimajući u obzir stupanj razvijenosti tih područja u skladu sa zakonom kojim se uređuje regionalni razvoj Republike Hrvatske.

Članak 14.

Ministarstvo je dužno koordinirati i pratiti učinkovitu provedbu mjera i programa iz članka 13. ovoga Zakona.

Članak 15.

Nositelji i sudionici razvoja brdsko-planinskih područja dužni su u svojim planovima i programima posebno predviđati sljedeće skupine mjera:

- demografske mjere
- gospodarske mjere
- fiskalne mjere
- socijalne mjere
- mjere jačanja administrativnih kapaciteta za učinkovit i održiv razvoj brdsko-planinskog područja
- mjere za provedbu programa integriranih teritorijalnih ulaganja.

Članak 16.

(1) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva, donosi Program iz članka 12. ovoga Zakona na razdoblje od četiri godine.

(2) U izradi Programa sudjeluju jedinice lokalne samouprave sa statusom brdsko-planinskog područja i jedinice područne (regionalne) samouprave na čijem se području nalaze jedinice lokalne samouprave sa statusom brdsko-planinskog područja te ostali ključni dionici koji pridonose razvoju tih područja.

Članak 17.

Programom se utvrđuju mjere i projekti poticanja razvoja brdsko-planinskih područja, nositelji i sudionici njihove provedbe, opći kriteriji odabira projekata, provedbene aktivnosti, izvori sredstava te metodologija praćenja provedbe i vrednovanja pojedinih mjera.

Članak 18.

Središnja tijela državne uprave dužna su za upravno područje iz svoje nadležnosti, najkasnije u roku od 60 dana od donošenja državnog proračuna Republike Hrvatske za određenu kalendarsku godinu, donijeti pojedinačne godišnje planove provedbe aktivnosti koje su predviđene Programom te o tome izvijestiti Ministarstvo.

Članak 19.

(1) Godišnji plan provedbe Programa sadrži plan provedbe pojedinih poticajnih mjera, aktivnosti, potrebna sredstva, izvore i način korištenja sredstava te metodologiju praćenja i izvještavanja.

(2) Godišnji plan provedbe aktivnosti koje su predviđene Programom donosi Ministarstvo na prijedlog središnjih tijela državne uprave u roku od 90 dana od dana donošenja državnog proračuna.

Članak 20.

(1) U državnom proračunu Republike Hrvatske na poziciji Ministarstva planiraju se sredstva za financiranje programa i projekata koji pridonose poticanju razvoja brdsko-planinskih područja, njihovoj gospodarskoj, socijalnoj i demografskoj revitalizaciji, jačanju socijalne kohezije te ostvarivanju koncepta održivog razvoja sljedećim mjerama:

- unapređenjem komunalne i socijalne infrastrukture na brdsko-planinskim područjima
- otklanjanjem posljedica otežanih klimatskih uvjeta na brdsko-planinskim područjima
- pripremom projektno-tehničke dokumentacije za lokalne razvojne projekte na brdsko-planinskim područjima
- pripremom infrastrukture kao preduvjeta za ulaganja i gospodarski oporavak brdsko-planinskih područja
- poticanjem konkurentnosti i rasta poduzetništva kroz potpore za djelatnosti koje su od važnosti za gospodarski razvoj brdsko-planinskih područja

– subvencijom smještaja osobama deficitarnih zanimanja i osobama koje mogu pridonijeti poboljšanju kvalitete života na brdsko-planinskim područjima.

(2) Osim mjera iz stavka 1. ovoga članka u okviru planiranih sredstava financirat će se i druge mjere koje pridonose poticanju razvoja brdsko-planinskih područja s ciljem uravnoteženog regionalnog razvoja.

Članak 21.

Ministarstvo, sukladno raspoloživim sredstvima, osigurava stručnu i financijsku pomoć za:

- razvoj i provedbu programa integriranih teritorijalnih ulaganja na brdsko-planinskim područjima te pripremu ciljnih poziva za financiranje iz europskih strukturnih i investicijskih fondova i drugih potencijalnih izvora
- pripremu razvojnih projekata na brdsko-planinskim područjima za čiju se provedbu planiraju koristiti sredstva europskih strukturnih i investicijskih fondova te drugih izvora
- sufinanciranje provedbe razvojnih projekata na brdsko-planinskim područjima temeljno financiranim iz sredstava europskih strukturnih i investicijskih fondova
- stručnu potporu za prepoznavanje i optimalno korištenje vlastitog razvojnog potencijala.

Članak 22.

(1) Ovim Zakonom potiče se korištenje zelenih i održivih mjerila u postupku javne nabave, u smislu nabave ekološki prihvatljivih roba, radova i usluga te usmjeravanje proizvodnje na specifične proizvode od sirovina i prirodnih bogatstava lokalnog područja.

(2) Cilj je politike održive proizvodnje i potrošnje smanjiti potrošnju resursa, onečišćenje okoliša, jačanje izvornog domaćeg proizvoda te zadržavanje stanovništva na brdsko-planinskim područjima.

Članak 23.

(1) Ministarstvo je nositelj Programa »Hrvatski gorski proizvod«.

(2) Cilj Programa »Hrvatski gorski proizvod« je poticanje proizvodnje i plasmana te promocija izvornih i inovativnih proizvoda.

(3) Ministar nadležan za regionalni razvoj pravilnikom će propisati način provođenja, mjere i aktivnosti Programa »Hrvatski gorski proizvod«.

Članak 24.

Djelatnosti koje su od važnosti za gospodarski razvoj brdsko-planinskih područja koje podupire Republika Hrvatska poglavito su: drvoprerađivačka industrija i proizvodnja, primarna industrijska proizvodnja završnog stupnja prerade i proizvodnja gotovih industrijskih proizvoda, stočarstvo, proizvodnja i prerada proizvoda s oznakom »Hrvatski gorski proizvod«; izrada posebnih suvenira; čuvanje i obnova materijalnih i nematerijalnih kulturnih dobara; turizam održivih razmjera u novim i postojećim obnovljenim i prenamijenjenim objektima; ekoturizam; kulturni turizam i ostali selektivni oblici turističke ponude, zdravstveni turizam; tradicionalna gradnja koja uključuje upotrebu prirodnih materijala u okolišu; proizvodnja i korištenje obnovljivih izvora energije, tradicijski obrt; umjetničke radionice, radionice za obnovu kulturne baštine, djelatnost socijalne skrbi i zdravstva, djelatnost humanitarnih organizacija i organizacija civilnog društva.

Članak 25.

Nositelji i sudionici razvoja brdsko-planinskih područja dužni su posebnim odlukama razraditi posebne kriterije odabira te oblikovanje potpora za projekte na brdsko-planinskim područjima za čiju se provedbu planiraju koristiti sredstva europskih strukturnih i investicijskih fondova te drugih izvora.

Članak 26.

(1) Gorska iskaznica je javna isprava čije se izdavanje uređuje posebnim propisom, a koristi se kao sredstvo autentifikacije za pristup sustavu prava i povlastica stanovnika s brdsko-planinskog područja koje se provode temeljem ovoga Zakona ili drugih propisa.

(2) Imatelji gorske iskaznice ostvaruju prava i povlastice ovisno o prirodnim ograničenjima i razvojnim potrebama pojedinog brdsko-planinskog područja.

(3) Prava i povlastice koje pripadaju imateljima gorske iskaznice su: povlašteni javni prijevoz za fizičke osobe koje imaju prebivalište na brdsko-planinskom području unutar županijskog linijskog prometa; povlašteno korištenje sirovina i prirodnih bogatstava lokalnog područja.

(4) Oblik i sadržaj gorske iskaznice, njene imatelje te način praćenja i ostvarivanja prava iz stavka 3. ovoga članka ministar nadležan za regionalni razvoj, uz prethodnu suglasnost ministra za promet, propisat će pravilnikom ovisno o specifičnim potrebama brdsko-planinskog područja.

(5) Ministarstvu se omogućava evidencija i praćenje korištenja prava i povlastica iz stavka 3. ovoga članka te nadzor nad korištenjem financijskih sredstava namijenjenih ostvarivanju prava i povlastica koje se provode temeljem ovoga Zakona.

(6) Ako je to predviđeno Programom iz članka 12. ovoga Zakona, pojedina prava imatelja gorske iskaznice uredit će se i drugim propisima čije su odredbe usmjerene na poticanje razvoja brdsko-planinskih područja.

Članak 27.

Programom iz članka 12. ovoga Zakona posebno će se utvrditi mjere kojima će se dodatno potaknuti zapošljavanje te stambeno zbrinjavanje osoba onih zanimanja koja pridonose poboljšanju kvalitete života na brdsko-planinskim područjima.

DIO ČETVRTI PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

Članak 28.

Ministarstvo koordinira i prati provedbu Programa iz članka 12. ovoga Zakona na razini koordinatora, a druga središnja tijela državne uprave i druga javnopravna tijela provode i prate provedbu aktivnosti i mjera za upravna područja iz svoje nadležnosti i njihov učinak na razvoj brdsko-planinskih područja.

Članak 29.

Središnja tijela državne uprave i druga javnopravna tijela dužna su na zahtjev Ministarstva dostaviti podatke koji su prikupljeni na temelju odredbe članka 28. ovoga Zakona te najkasnije do 30. siječnja tekuće godine za prethodnu godinu podnijeti Ministarstvu izvješće o učincima provedbe Programa iz njihove nadležnosti.

Članak 30.

Ministarstvo podnosi Vladi Republike Hrvatske izvješće o učincima provedbe Programa iz članka 12. ovoga Zakona najkasnije do 30. travnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Članak 31.

Nadzor nad provedbom ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

DIO PETI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 32.

(1) Odluku iz članka 7. stavka 9. ovoga Zakona Vlada Republike Hrvatske donijet će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Program iz članka 12. ovoga Zakona Vlada Republike Hrvatske donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Pravilnik iz članka 23. stavka 3. ovoga Zakona ministar nadležan za regionalni razvoj donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Pravilnik iz članka 26. stavka 4. ovoga Zakona ministar nadležan za regionalni razvoj donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za promet.

Članak 33.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o brdsko-planinskim područjima (»Narodne novine«, br. 12/02., 32/02., 117/03., 42/05., 90/05., 80/28., 148/13. i 147/14.).

Članak 34.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/18-01/122

Zagreb, 14. prosinca 2018.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik

Hrvatskoga sabora

Gordan Jandroković, v. r.